

NORGES HØYESTERETT

Den 18. januar 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Kallerud og Høgetveit Berg i

HR-2022-152-U, (sak nr. 21-179850STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Hanne Pentzen)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Andreas Schei)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens ankenektelse i straffesak med strafferamme over seks år.
- (2) A er tiltalt for overtredelse av straffeloven § 291 med følgende grunnlag:

«Søndag 3. november 2019 ca. kl. 05:00 i ----- 00 i Oslo holdt han hånden til B rundt sin erigerte penis samtidig som han onanerte seg selv til utløsning, dette til tross for at hun sov og/eller på grunn av beruselse var ute av stand til å motsette seg handlingen.»
- (3) Ved Oslo tingretts dom 10. mars 2021 ble A dømt til fengsel i to år og tre måneder. Fornærmede ble tilkjent 75 000 kroner i oppreisningserstatning.
- (4) A anket dommen til lagmannsretten. Anken rettet seg prinsipielt mot tingrettens saksbehandling og lovanvendelse, subsidiært mot bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og atter subsidiært mot straffutmålingen. Det ble også krevd ny behandling av sivile krav.
- (5) Ved Borgarting lagmannsretts beslutning 14. oktober 2021 ble anken enstemmig nektet fremmet i medhold av straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (6) A har anket beslutningen til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, og det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens beslutning oppheves. Det er i korte trekk gjort gjeldende at dette er en sak hvor ord står mot ord, og hvor domfellelsen i stor grad bygger på fornærmedes forklaring. Tingrettens behandling av saken var ikke betryggende. Det var derfor ikke forsvarlig av lagmannsretten å avgjøre denne saken på grunnlag av en forenklet og skriftlig behandling. En reell overprøving kan kun skje ved en ny muntlig prøving i lagmannsretten. Uansett er det mangler ved den begrunnelsen som lagmannsretten har gitt for hvorfor anken klart ikke kan føre frem.

- (7) *Påtalemyndigheten* anser ikke at det foreligger saksbehandlingsfeil og påstår As anke forkastet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget i medhold av straffeprosessloven § 321 femte ledd kun kan prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter også om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. HR-2021-2058-A.
- (9) Tingrettens dom er grundig og gir god oversikt over bevissituasjonen. Det fremgår av lagmannsrettens beslutning at også den har foretatt en selvstendig og konkret vurdering av bevisene i saken. Spørsmålet er om det her – særlig i betraktning av bevissituasjonen – var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling.
- (10) I HR-2021-2058-A avsnitt 33 uttaler Høyesterett:
- «Det konkrete bevisbildet i saken er ... sentralt. Dersom forklaringen fra fornærmede utgjør det sentrale grunnlaget for domfellelsen i tingretten, vil det i mange tilfeller ikke være forsvarlig å avgjøre ankesaken uten en muntlig ankeforhandling i lagmannsretten. Generelt gjelder at dersom tiltalte benekter å ha begått den handlingen som beskrives i tiltalen, kan hans eller hennes forklaring bare settes til side som mindre troverdig enn forklaringene fra fornærmede og andre vitner dersom lagmannsretten, på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, har grunnlag for å konstatere at det samlet foreligger bevis og omstendigheter som gjør at det kan utelukkes at den tiltalte forklarer seg riktig. Dette gjelder typisk der det foreligger fellende tekniske bevis, men er ikke begrenset til slike tilfeller.»
- (11) Det fremgår av tingrettens dom at fornærmede og tiltalte ga ulike versjoner av hendelsesforløpet den aktuelle natten. I tillegg til disse forklaringene mottok tingretten forklaringer fra en venninne av fornærmede og en venn av tiltalte. Disse to vitnene hadde forlatt fornærmedes leilighet tidligere på natten, og før fornærmede og tiltalte la seg i fornærmedes seng. Tingretten fant etter bevisføringen grunnlag for å utelukke tiltaltes versjon. Tingretten la særlig vekt på at fornærmedes forklaring støttes av et opptak hun hadde satt i gang på sin mobiltelefon før hun la seg til å sove. Tingretten la til grunn at det i opptaket høres «runkelyder», og at disse samsvarer med det overgrepet som fornærmede har forklart seg om.
- (12) I likhet med tingretten kom lagmannsretten til at lydopptaket støtter fornærmedes forklaring. Det fremgår av lagmannsrettens begrunnelse at den «har gjennomgått [video-/lydopptaket] som ledd i ankesilingen», men det gis ingen bedømmelse av innholdet i opptaket.
- (13) Opptaket er utvilsomt et sentralt bevis i saken, men ord står likevel mot ord og troverdighetsvurderinger vil måtte inngå som en sentral del av rettens bevisvurdering. Opptaket må bedømmes og sammenholdes med tiltaltes og fornærmedes forklaringer og andre omstendigheter og bevis. Etter ankeutvalgets oppfatning fremgår det ikke med tilstrekkelig sikkerhet av lagmannsrettens beslutning «at det samlet foreligger bevis og omstendigheter som gjør at det kan utelukkes at den tiltalte forklarer seg riktig» slik det forutsettes i det siterte fra Høyesteretts kjennelse.
- (14) Lagmannsrettens beslutning om å nekte anken fremmet må etter dette oppheves.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)